

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

Факультет філології, психології та педагогіки

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко
2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ»**

підготовки бакалавра

спеціальності 053 «Психологія»

**Полтава
2024 рік**

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія психології» для студентів спеціальності 053 Психологія, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія», 2024 року.

Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, доцент кафедри психології та педагогіки

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Євгенія ХОМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки
«27» серпня 2024 року

 Вікторія ШЕВЧУК

Схвалено навчально-методичною комісією
факультету філології, психології та педагогіки
Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії
факультету філології, психології та педагогіки

Віктор ЧЕРНИШОВ

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	обов’язкова
Загальна кількість годин – 180		
Модулів – 2	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
		1-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції
		32 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		108 год.
		Індивідуальна робота:
		-
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 72/108.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державного стандарту та освітньо-професійної програми підготовки «Практична психологія»; формування цілісного погляду на історичний шлях психології у її розвитку: послідовність виникнення, становлення і розвиток основних вчень, напрямів і шкіл, що зумовили її динаміку, для того, щоб показати важливість знання історичних коренів наукових знань для цілісного осмислення студентами системи ідей та категорій, що утворюють сучасний план психологічної науки.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Історія психології» є знання отримані в закладах загальної середньої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі,	Високий, що повністю

			що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

			значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія психології» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усне опитування та виконання практичних завдань;
- стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).
- презентації результатів виконаних завдань;
- модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті кожного змістового модуля) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.
- диференційований залік у вигляді тестового завдання.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ДОНАУКОВИЙ ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ ЕТАП СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ.

Тема 1. Теоретичні та методологічні основи історії психології

Підходи до історії психології. Предмет історії психології. Завдання історії психології. Типи психологічного пізнання.

Періодизація історії психології. Методичні проблеми історико-психологічного дослідження. Методи, що використовуються в історії психології. Функції історії психології, її роль в розвитку знань.

Практичне заняття № 1

Тема 2. Психологія стародавнього світу

Психологічні погляди в стародавньому Єгипті та Вавілоні. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів. Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі та свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика) та розуміння співвідношення душі і організму, темпераменту в індійських медиків. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості та її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи, та інші).

Практичне заняття № 2

Практичне заняття № 3

Тема 3. Психологія античності

Душа в трактуванні натурфілософів. Вчення про логос. Вчення про душу Геракліта. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу. Моральна психологія Сократа. Маєвтика як метод розвитку інтелекту. Психологічні погляди Платона. Психологічні ідеї у вченнях Демокріта та Епікура. Внесок Аристотеля в розвиток психології. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту

Практичне заняття № 4

Практичне заняття № 5

Тема 4. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження

Вчення про душу філософів арабомовного середньовіччя. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу та її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші). Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у Абеляра та Аврелія Августина. “Бритва” Вільяма Оккама. Психологічні погляди епохи Відродження. “Душа в тілі” – П’єтро Помпонацці. Створення товариства природодослідників Бернардіно Телезіо. Вивчення пізнавальних можливостей людини Леонардо да Вінчі. Вчення про світ і душу Н. Кузанського, гілозоїзм Дж. Бруно. Психологічні погляди іспанських вчених: Х. Вівес, Г. Перейра.

Практичне заняття № 6

Тема 5. Психологія як наука про свідомість

Обґрунтування Ф. Беконом емпіричної методології та індуктивної логіки та їхнє значення для розвитку експериментальної науки. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. де Карта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм. Вчення про афекти і свободу волі Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка. Монадологія Г. Лейбніца. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі. “Бути – значить бути сприйнятим” – Дж. Берклі. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Гете та інші). Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф. Гегель, Л. Фейєрбах. Розвиток асоціанізму в XIX ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).

Практичне заняття № 7

Практичне заняття № 8

Змістовий модуль 2. НАУКОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – XX СТ.)

Тема 6. Виникнення експериментальної психології

Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца. Створення фізіології ВНД. Дарвінізм. Френологія. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. Програми створення нової, дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова. Розгалуження психологічної науки.

Практичне заняття № 9

Практичне заняття № 10

Тема 7. Психологія “потoku свідомості”

Психологія “потoku свідомості” В. Джемса. Особистість, її життєвий шлях, за В. Джемсом. Теорія емоцій Джемса-Ланге. “Форми життя” Е. Шпрангера. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості та логотерапія. Антипсихіатричний напрям Л. Біневангера.

Практичне заняття № 11

Тема 8. Фройдизм і неофройдизм

З. Фройд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз. Трансформація фрейдизму. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Анатомія невротичної особистості К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома. Міжособистісна психіатрія Г. Салівена. Теорія розвитку особистості Е. Еріксона: кризи розвитку, можливості та перепони розвитку.

Практичне заняття № 12

Практичне заняття № 13

Тема 9. Розвиток біхевіоризму

Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Проблема поведінки і процесу навчання. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні перемінні. “Маленький робот” з біхевіористичною програмою К. Халла. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.

Практичне заняття № 14

Тема 10. Гештальтизм як психологія цілісності

Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумфірат”. Проблема розвитку психіки (К. Коффка). Дослідження законів сприймання та інсайту (В. Келер). Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.

Практичне заняття № 15

Тема 11. Гуманістична психологія

Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. “Я”-концепція і “індерикивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі.

Практичне заняття № 16

Тема 12. Диспозиційні теорії особистості

Зародження диспозиційних теорій. Мірний підхід до особистості. Факторна теорія особистості Р. Кеттелла. Описати особистість через систему її рис, властивостей та характерологічних рис (Г. Олпорт). Факторна теорія особистості Г.Ю. Айзенка.

Практичне заняття № 17

Тема 13. Когнітивна психологія та школа Ж. Піаже

У. Найсер – психіка як інформаційна система. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже. Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х'юзом та М. Дональдсон.

Практичне заняття № 18

Тема 14. Розвиток психології в Україні

Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в “братських школах”. Психологічні погляди І. Вишенського. Г. Сковорода про душу і світ. Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель. С. Яворський. Вчені–психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей. Розвиток української психології в радянський період: Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші); дефектологія – І. Соколянський та О. Мешеряков; історія психології – В. Роменець. Г. Костюк як вчений та організатор наукових досліджень в Україні. Проблеми становлення сучасної української психології.

Практичне заняття № 19

Практичне заняття № 20

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Донауковий та філософський етап становлення психології						
Тема 1. Теоретичні та методологічні основи історії психології		2	2			
Тема 2. Психологія стародавнього світу		2	4			
Тема 3. Психологія античності		4	4			
Тема 4. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження		2	2			
Тема 5. Психологія як наука про свідомість Обґрунтування Ф. Беконом емпіричної методології		2	4			
Разом за змістовим модулем 1		12	16			
Змістовий модуль 2. Науковий етап розвитку психології (друга половина XIX–XX ст.)						
Тема 6. Виникнення експериментальної психології		2	4			
Тема 7. Психологія “потoku свідомості”		2	2			
Тема 8. Фройдизм і неофройдизм		2	4			
Тема 9. Розвиток біхевіоризму		2	2			
Тема 10. Гештальтизм як психологія цілісності		2	2			
Тема 11. Гуманістична психологія		2	2			
Тема 12. Диспозиційні теорії особистості		2	2			
Тема 13. Когнітивна психологія та школа Ж. Піаже		2	2			
Тема 14. Розвиток психології в Україні		4	4			
Разом за змістовим модулем 2		20	24			
Усього годин	180	32	40			108

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
	Практичні заняття не передбачені*			

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	1. Предмет історії психології. 2. Завдання історії психології. 3. Періодизація історії психології. 4. Методи, що використовуються в історії психології. 5. Функції історії психології, її роль в розвитку знань	2
2	1. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів. 2. Психологічні погляди в Стародавній Індії. 3. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).	4
3	1. Душа в трактуванні натурфілософів. Геракліт. 2. Моральна психологія Сократа і психологічні ідеї в філософській системі Платона. 3. Вчення про ейдоси Демокріта. 4. Внесок Аристотеля в розвиток психології. 5. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту	4
4	1. Арабомовний світ. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології. 2. Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. “Бритва” В. Оккама. 3. Психологічні погляди епохи Відродження. (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, Н. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).	2
5	1. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка і їхнє значення для розвитку експериментальної науки. 2. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм. Вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса. 3. Закладання основ емпіричної психології у вченні	4

	про пізнання Дж. Локка. Монадологія Г. Лейбніца. 4. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. 5. Розвиток асоціанізму в XIX ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).	
6	1. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. 2. Програми створення нової, дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.	4
7	1. Психологія “потoku свідомості” В. Джеймса. Особистість, її життєвий шлях. Теорія емоцій Джеймса – Ланге. 2. “Форми життя” Е. Шпрангера. 3. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості і психотерапія. 4. Антипсихіатричний напрямок Л. Бінсвангера	2
8	1. З.Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз. 2. Індивідуальна психологія А. Адлера. 3. Аналітична психологія К. Г. Юнга.	4
9	1. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Проблема поведінки і процесу навчання. 2. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні перемінні. 3. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.	2
10	1. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумфірат”. 2. Дослідження закономірностей сприймання та інсайту (В. Келер). 3. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.	2
11	1. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. 2. “Я”-концепція і “індерикивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса. 3. Теорія особистісних конструктів Келлі.	2
12	1. Зародження диспозиційних теорій. 2. Як виміряти особистість: факторна теорія особистості Р. Кеттела. 3. Описати особистість через систему її рис і властивостей; характерологічних рис (Г. Олпорт).	2
13	1. У. Найсер – психіка як інформаційна система. 2. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.	2
14	1. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в “братських школах”. 2. Психологічні погляди І. Вишенського. Г.	4

	Сковорода про душу і світ. Психологія в КиєвоМогилянській академії. І. Гізель, С. Яворський. 3. Вчені-психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей. 4. Розвиток української психології в радянський період: Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші); Дефектологія – І. Соколянський та В. Мешеряков; Історія психології – В. Роменець, Г. Костюк. 5. Психологія українських психологів західної діаспори: О. Кульчицький. 6. Проблеми становлення сучасної української психології.	
	Усього	40

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*			

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Підходи до історії психології.	4
2	Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).	4

3	Тлумачення душі у індійських вченнях (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика).	6
4	Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії	6
5	Психологічні ідеї Епікура.	6
6	Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).	6
7	Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі.	4
8	Психологічна теорія Дж. Берклі ("Бути – значить бути сприйнятим")	4
9	Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Гете та інші).	6
10	Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф.Гегель, Л. Фейєрбах.	6
11	Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології	6
12	Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца.	6
13	Створення фізіології ВНД.	4
14	Дарвінізм.	4
15	Френологія.	6
16	Анатомія невротичної особистості у К. Хорні.	6
17	Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.	6
18	Е. Еріксон: его-психологія, стадіальний розвиток особистості, ідентичність.	6
19	"Маленький робот" з біхевіористичною програмою К. Халла.	6
20	Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х'юзом та М. Дональдсон	6
	Разом	108

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом , але за бажанням студентів можливо написання рефератів, яке оцінюється до 5 балів)

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів); виробничі практики.

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль; метод самоконтролю.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування, самостійна та індивідуальна робота														Диференційований залік	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									Індивідуальні завдання		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Історія психології» за видами робіт

[illegible]

Всього за темами	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	1
Екзамен	50													
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100													

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
4	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної

	інформації) або повна з незначними неточностями.
3	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
2	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
1	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання
екзамену**

Вид завдан- ня	Бали	Критерії оцінювання
1, 2. Питан- ня. (макс. по 15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь пра- вильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів нав- чання у здобувача вищої освіти.
3. Практичне завдання	16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішення здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення прак- тичних завдань.
	6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність вик- ладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його за- стосування під час вирішення практичних завдань.
	0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не мо- же свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтин- гова система оціню- вання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисциплі- ни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Шевчук В.В.** Курс лекцій з дисципліни «**Історія психології**» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 200 с.

2. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни «**Історія психології**» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 54 с.

3. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «**Історія психології**» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 17 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Історія психології : метод. рек. до спец. курсу для студентів спец. 053 «Психологія» першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти. - Одеса : Букаєв В. В., 2021. – 36 с.
2. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид. допов. – Харків, 2020. – 320 с.
3. Методичні рекомендації. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Історія психології» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. – 66 с.
4. М'ясоїд П.А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія / П.А. М'ясоїд. –К. :Либідь, 2016. – 560 с.
5. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження / В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2005. – 916 с.

6. Шевчук В.В. Історико-культурні передумови становлення Полтавської психологічної школи у XVIII–XX століттях : монографія / В.В. Шевчук, М.-Л.А. Чеп. – Видавничий Дім «Слово», 2015. – 256 с.
7. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с.
8. Історія психології : курс лекцій : навчальний посібник / уклад. Н. В. Гриньова. – Умань : Візаві, 2012. – 209 с.
9. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія (Частина I). Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022. 384 с.
10. Яцина О.Ф. Історія психології: становлення і розвиток клінічної психології в історичних процесах: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. 184 с.
11. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Історія психології» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. – 66 с.
12. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с
13. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Історія психології» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / упорядник : Стоцький Я.В.– Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2023.–44 с.
14. Saugstad Trans. History of psychology. From the beginning to our days [Text]: names, ideas, biographies, directions, schools. New York: Bachrach-M, 2008. 543 p.

Допоміжна

1. Данилюк І. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть XIX – перша половина XX століття) / І. Данилюк. – К. : Либідь, 2002. – 152 с.
2. Методичні рекомендації. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Історія психології» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. – 66 с.
3. Щербакова І. М. Щ 61 Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с
4. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Історія психології» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / упорядник : Стоцький Я.В.– Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2023.–44 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5907>
2. Жуков В.В. Історія психології. <https://westudents.com.ua/knigi/508-storya-psiholog-jukov-sm.html>